

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu **M.**, zastúpeného JUDr. J., proti žalovanému **N.**, zastúpenému Mgr. Z., o určenie neplatnosti výpovede, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. júna 2006 č. k. 1 Cob 375/05-102, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa **zrušuje** a vec **vracia** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. júna 2006 č. k. 1 Cob 375/05-102 rozsudok Okresného súdu Bratislava II. z 11. októbra 2005 č. k. 42 Cb 67/2005-76 na odvolanie žalobcu zmenil tak, že určil, že výpoveď z 1. decembra 2004 zo zmluvy o obchodnom zastúpení z 1. mája 2001 je neplatná a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že je nesporné, že zmluvou zo dňa 1. mája 2001 vznikol medzi účastníkmi záväzkový vzťah podľa ustanovenia § 652 a nasl. Obchodného zákonníka o obchodnom zastúpení, ktorý bol uzavretý na dobu neurčitú. Rovnako považoval za nesporné, že žalovaný zmluvu o obchodnom zastúpení vypovedal výpoveďou z 1. decembra 2004 a platnosť zmluvy podľa čl. XV. bod 15.2 mala

skončiť dňom doručenia písomnej výpovede žalobcovi, teda dňom 2. decembra 2004. Dôvodom výpovede bolo porušenie čl. X. zmluvy a ustanovenia § 655 Obchodného zákonníka. V odvolacom konaní sa súd zaoberal otázkou platnosti výpovede so zreteľom na rozpor čl. XV. bod 15.2 s ustanovením § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Zistil, že zmluva o obchodnom zastúpení bola medzi účastníkmi uzavretá 1. mája 2005, preto podľa § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka v znení účinnom od 1. mája 2001 do 31. decembra 2001, ak nevyplýva z obsahu výpovede neskoršia doba, je zmluva ukončená pri výpovedi danej v priebehu prvého roka trvania zmluvy koncom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po výpovedi, ak trvá zmluva dlhšie ako rok, je zmluva ukončená koncom kalendárneho štvrťroka nasledujúceho po danej výpovedi.

Podľa prechodných a záverečných ustanovení § 768c ods. 23 Obchodného zákonníka účinného od 1. januára 2002 platnosť zmlúv o obchodnom zastúpení, ktoré boli uzavreté pred 1. januárom 2002, sa posudzuje podľa doterajších predpisov. Práva a povinnosti zmluvných strán z takýchto zmlúv sa upravujú týmto zákonom, ak zákon nepripúšťa, aby si zmluvné strany dohodli niečo iné.

Odvolací súd na základe uvedeného konštatoval, že na daný právny vzťah je treba, pokiaľ ide o výpovedné lehoty, aplikovať ustanovenie § 688 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré je podľa ustanovenia § 263 Obchodného zákonníka kogentným ustanovením. Toto ustanovenie vo svojej prvej vete pripúšťa dohodu zmluvných strán o inej dĺžke výpovednej lehoty, avšak podľa názoru odvolacieho súdu táto dĺžka nemôže byť dohodnutá kratšia, môže byť len dlhšia, ako je stanovená zákonom. Z tohto dôvodu, výpoveď z 1. decembra 2004, daná žalovaným, je v rozpore so zákonom a je s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka neplatná, preto odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, nakoľko vec

nesprávne právne posúdil. Poukázal, že žalobca sa domáhal určenia neplatnosti výpovede ako právneho úkonu, ale len v spojení s neplatnosťou čl. XV. bod 15.2 zmluvy o obchodnom zastúpení z 1. mája 2001. Podľa žalovaného žalobca počas konania existenciu výpovede a jej platnosť nespochybnil, namietal iba platnosť zmluvného ustanovenia čl. XV. bod 15.2 zmluvy, preto odvolací súd pochybil, ak rozhodol o neplatnosti celého právneho úkonu. Zastával názor, že výpovedná lehota, ani jej dĺžka nemôžu mať vplyv na existenciu a platnosť výpovede ako právneho úkonu, nakoľko nepodmieňujú platnosť výpovede ako právneho úkonu a sú od tohto právneho úkonu jednoznačne oddeliteľné a dĺžka výpovednej lehoty nemôže byť podstatnou náležitosťou vyžadovanou pre platnosť výpovede. Keďže pre výpoveď zo zmluvy o obchodnom zastúpení nie sú zákonom stanovené žiadne obsahové, ani formálne náležitosti a zmluva obsahovala iba požiadavku písomnej formy na platnosť výpovede, ktorá bola splnená, podľa žalovaného je výpoveď žalovaného žalobcovi platná, bez ohľadu na dĺžku výpovednej lehoty a platnosť jej dojednaní. Žalovaný ďalej namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov v časti záveru súdu, že strany si môžu dohodnúť len dlhšiu výpovednú lehotu, naviac s týmto právnym názorom nesúhlasil, nakoľko nemá oporu v ustanovení § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého je dovolená aj iná dohoda zmluvných strán ohľadom výpovednej lehoty, než je stanovená v dispozícii tejto právnej normy. Takáto iná dohoda zmluvných strán existovala v čl. XV. bod 15.2 zmluvy. Poukázal na pripravované novelizované znenie § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka a Smernicu Rady Európskeho Spoločenstva č. 86/653/EHS o koordinácii právnej úpravy členských štátov, týkajúcej sa nezávislých obchodných zástupcov, pričom poznamenal, že slovenské súdy sú povinné rozhodovať na základe znenia platného vnútroštátneho práva bez ohľadu na jeho prípadný rozpor s právne záväznými aktmi ES, ktoré nemajú priamy účinok a ktoré vyžadujú implementáciu, ak sa jedná o smernicu. Vzhľadom na znenie ustanovenia § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka žalovaný vyslovil názor, že je taktiež vylúčený nepriamy účinok smernice.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania. Vo vyjadrení uviedol, že odvolací súd správne interpretoval ustanovenie § 668 ods. 3 Obchodného zákonníka, a to vzhľadom na jeho kogentnú povahu a toto vnútroštátne ustanovenie vykladal a aplikoval v súlade s požiadavkami komunitárneho práva. Poukázal, že z názvu, petitu

a obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca sa domáhal určenia neplatnosti výpovede z dôvodu rozporu článku XV. bod 15.2 zmluvy o obchodnom zastúpení s ustanovením § 688 ods. 3 Obchodného zákonníka, nakoľko žalovaný vo výpovedi vylúčil akúkoľvek možnosť výpovednej lehoty, v dôsledku čoho je výpoveď s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu stanovenom v § 242 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Úlohou súdu v dovolacom konaní bolo určiť, či výpoveď žalovaného z právneho vzťahu, založeného zmluvou o obchodnom zastúpení, ktorú účastníci uzavreli 1. mája 2001, je absolútne neplatná. Právny vzťah medzi účastníkmi sa spravuje uvedenou zmluvou a ustanoveniami Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka.

V článku XV. bod 15.1 a bod 15.2 zmluvy o obchodnom zastúpení sa účastníci dohodli, že zmluva sa dojednáva na dobu neurčitú a obidve zmluvné strany môžu túto zmluvu kedykoľvek vypovedať, a to aj bez uvedenia dôvodov. Platnosť zmluvy končí dňom doručenia výpovednej lehoty.

Podľa ustanovenia § 668 ods. 2 a ods. 3 Obchodného zákonníka účinného do 31. decembra 2001 zmluvu, dojednanú na dobu neurčitú, môže ukončiť ktorákoľvek zo strán výpoveďou. Ak nevyplýva z obsahu výpovede neskoršia doba, je zmluva ukončená pri výpovedi danej v priebehu prvého roka trvania zmluvy koncom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po výpovedi, ak trvá zmluva dlhšie ako rok, je zmluva ukončená koncom kalendárneho štvrtého roka nasledujúceho po danej výpovedi.

Podľa ustanovenia § 41 Občianskeho zákonníka právny úkon môže byť neplatný v celom rozsahu, ak dôvodom jeho neplatnosti je podstatná náležitosť právneho úkonu, alebo môže byť neplatný iba v časti, ktorá je obsahovo oddeliteľná od tohto úkonu.

Výpoveď je jednostranný právny úkon, s ktorým zákon spája zánik záväzku zo zmluvy. V zákone a ani v zmluve, ktorú uzavreli účastníci, nie sú stanovené dôvody (až na výnimku uvedenú v § 670 Obchodného zákonníka), ani náležitosti výpovede. Z prejavu vôle strany však musí byť zrejmé, že strana chce obchodné zastúpenie ukončiť.

Žalovaný vo svojom písomnom podaní z 1. decembra 2004, ktoré označil ako výpoveď zmluvy o obchodnom zastúpení z 1. mája 2001, uviedol, že z dôvodu porušenia článku X. zmluvy a ustanovenia § 655 Obchodného zákonníka vypovedáva zmluvu a ukončuje jej platnosť dňom 1. decembra 2004.

Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný určitým a zrozumiteľným spôsobom prejavil písomne vôľu voči žalobcovi, že chce ukončiť zmluvu o obchodnom zastúpení, preto je právny úkon výpovede platný. Dohoda o dĺžke výpovednej lehoty, t.j. o nadobudnutí účinkov výpovede, je vedľajšia náležitosť zmluvy, ktorú možno oddeliť od obsahu výpovede, a preto neplatnosť tohto dojednania nemôže mať za následok neplatnosť výpovede.

Podľa § 153 ods. 2 O.s.p. súd je návrhom viazaný, v dôsledku čoho nemôže prisúdiť viac, ale tiež nemôže prisúdiť niečo iné. V prejednávanej spore žalobca podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. žiadal určiť neplatnosť výpovede, avšak v žalobe uvedené dôvody neplatnosti právneho úkonu mohli postihnúť len časť právneho úkonu, ktorým je výpovedná lehota. Nakoľko je výpoveď platná, odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď žalobe vyhovel. Túto vadu má aj rozsudok súdu prvého stupňa, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 2 O.s.p. rozsudok odvolacieho, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 243b ods. 4 O.s.p.).

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 14. februára 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu